זון אויפגאנג — 4.22.
זון אונטערגאנג — 8.30.

די איינציקע אידישע צייטונג
אין מערב קאנאדע
עטאבלירט אין 1910
דערשיינט
יעדן טאג

דאס אידישע וואָרט

THE ISRAELITE PRESS

The Only Jewish Newspaper in Western Canada Established 1910 PUBLISHED DAILY

וועטער:
קלאר און וואַרים.

Vol. 21, No. 109. Winnipeg, Thur. June 4, 1931. Published Daily except Saturday and Sunday. דערשיינט יעדן טאג חוץ שבת און זונטאג דאנערשטאג יום׳ סיון, תרצ״א.

אידישע פארטיי דערווײַלט פינף אין רומעניש פארלאמענט

אנב - אורחא

פון מארק

די קאטאליקן

אונזערע פריינט, די קאטאליקן, גייט עס לעצטנס מיט׳ן פוטער אראפ.

יע, שרעקט זיך ניט, אונזערע פריינט.

די קאטאליקן זיינען איינגעטלאד אלע־מאל געווען אונזערע פריינט, — אפילו ווען זיי האבן אונז געברענט אויף די שייטער־הויפנס און געפייניקט אין די אינקוויזיציעס, האבן זיי דאך חלילה ניט געטאן עס פון שנאה, נאר, אדרבא, פון ליבע, פון רחמנות אויף אונזערע זינדיקע נשמות.

נו, און היינטיקע צייטן, — אין די לענדער וואו דער קאטאליציזם האט נאר פארלארן זיינע ציין, — איז דאך מאקע נאר ניט שייך: דארטן זיינען זיי דאך אונזערע בעסטע גוט פריינט און מיט־קעמפער פאר יושר און מענשלאכקייט.

נעמט אמעריקע אדער מערב קאנאדע, למשל: ווי די קאטאליקן האבן עס מיט׳ן גאנצן האראן מיטגעקעמפט מיט אונז קעגן דעם קרקלוקס קלען!

גייט עס זיי אבער לעצטנס נעבאך מיט׳ן פוטער אראפ, און איין גאט ווייס, וואס דער תכלית דערפון וועט זיין!

* * *

נאך דער רעוואלוציע אין איטאליע, ווען דער פאבסט האט פארלארן זיין וועלט־לאכע מאכט, איז איטאליע פון אים אריינ־געלייגט געווארן אין חרם און פראנקרייך איז דערקלערט געווארן פאר דער בא־ליבטער טאכטער פון דער קירך, — ניט געווען קיין איבעריקס גרויסע צנועה, אבער דערפאר האט זי זיך פריי איבער־געגעבן צו דער קאטוילישער קירך . . .

נאך דער דריפוס אפערע האט פראנק־רייך אנגעהויבן (ביים אנהויב פון דעם יאר־הונדערט) באפרייטלען זיך פון דער קירך, און מחנות פון צענדליקער טויזנ־טער גלחים און נאנעס האבן זיך אפגע־טראגן צו זוכן בעסערע פאשע אין אנ־דערע לענדער (מיר, אין קאנאדע, האבן דאן געקראגן גאר א היבשן טראנספארט פון זיי אויף אונזער חלק).

דאן איז שפאניע געווארן דער קירכס באליבטסטע טאכטער. און אין שפאניע האט געהערשט אזא גערעכטע פינסטער־ניש, אז עס האט עקאנט אנהאלטן נאך פאר דורות.

אבער אט האט זיך מיטאמאל באוויזן א שטראל ליכט. וואס האט דורכגערונ־גען אין די שפאניש פינסטערניש, — און אויף די זעלבע אלטע נאסן פון מאדריד, סעוויל, קארדאווא און א. וו., וואו גלחים אין שווארצע מאנטלען האבן אנגעפירט מענשן בעיגע קעגן אידן און אפיקורסים, האבן שפאניער אנגעפירט בעיגע קעגן גלחים און נאנעס.

און קירכן זיינען געברענט און גע־פלינדערט געווארן, פונקט ווי פריער זיי־נען פון די קירכן פארשטייער געברענט און געפלינדערט געווארן אידישע געבעט הייזער.

די קאטוילישע קירך האט אזוי פארלאר־רען איר לעצטע באליבטע טאכטער, און גאט ווייס, וואו וועט זי שוין איצט גע־פינען אן אנדערע.

כ׳ווייס, סיידן זי זאל זיך ווענדן מיט׳ן פנים צו פוילן?

* * *

אין צווישן פון דער צייט האט די קירך דערווייל געלימן א שווערע פעלה אין מעקסיקא, וואו א סך גלחים האן נאנעס, מייללווייז געווענדענע פראנצויזישע פליכט־לינגען, האבן זיך געמוזט אוועקלאזן זוכן א נייעם גלות, — נאר ווי אידן, לחבריל!

אז די קאטוילישע קירך האט געליטן ליבטער טאכטער פון דער קירך, — ניט געווען קיין איבעריקס גרויסע צנועה, אבער דערפאר האט זי זיך פריי איבער־געגעבן צו דער קאטוילישער קירך . . .

נאך דער דריפוס אפערע האט פראנק־רייך אנגעהויבן (ביים אנהויב פון דעם יאר־הונדערט) באפרייטלען זיך פון דער קירך, און מחנות פון צענדליקער טויזנ־טער גלחים און נאנעס האבן זיך אפגע־טראגן צו זוכן בעסערע פאשע אין אנ־דערע לענדער (מיר, אין קאנאדע, האבן דאן געקראגן גאר א היבשן טראנספארט פון זיי אויף אונזער חלק).

דאן איז שפאניע געווארן דער קירכס באליבטסטער